

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «САРНЕНСЬКИЙ ЦЕНТР
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ»
САРНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

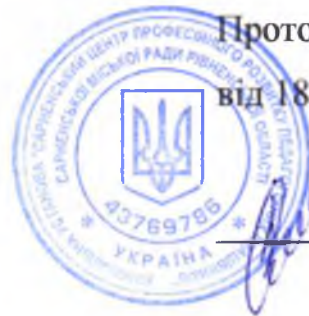
ЗАТВЕРДЖЕНО

Консультативною радою

КУ «Сарненський ЦПРПП»

Протокол №2

від 18 травня 2026 року

Руслана ТРЕТЯК

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти, які реалізують Державний стандарт базової середньої
освіти в другому циклі базової середньої освіти (7-9 класи)**

**«АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЦИФРОВОМУ
ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ»**

Розробники: Комунальна установа «Сарненський центр професійного розвитку педагогічних працівників» (Руслана ТРЕТЯК, директорка; Оксана ТКАЧ, консультантка).

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з академічної доброчесності (наказ Міністерства освіти і науки України від 18.12.2024 №1759).

Термін дії програми: з 01.06.2026 до 01.06.2031 року.

Рецензенти:

Оксана ГРИЦЮТА, кандидатка педагогічних наук, навчаючий психотерапевт Української спілки психотерапевтів, голова громадської організації «Носителі миру».

Ольга ВОРОН, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний вектор реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» визначається інтенсивною інтеграцією цифрових технологій у професійну діяльність педагога. Впровадження онлайн-платформ, електронних освітніх ресурсів та інтерактивних сервісів створює передумови для якісного оновлення освітнього процесу, забезпечуючи його гнучкість, доступність та відповідність запитам сучасного здобувача освіти. Водночас цифрова трансформація освітнього середовища зумовлює появу нових викликів, серед яких ключовим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Запит суспільства на формування покоління свідомих громадян, здатних протистояти корупції, проявам нечесності у значній мірі залежить від свідомої громадянської й професійної позиції вчителя, викладача, майстра. Актуальність програми зумовлена необхідністю підвищення рівня цифрової компетентності педагогів, їх готовності працювати в сучасному освітньому середовищі та впроваджувати підходи, що поєднують інноваційні технології з етичними нормами освітньої діяльності.

Запропонована програма підвищення кваліфікації розроблена з урахуванням ключових засад державної політики у сфері загальної середньої освіти, зокрема законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. Реалізація програми сприятиме підвищенню професійної компетентності педагогів у питаннях забезпечення академічної доброчесності в умовах цифровізації освіти.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які реалізують Державний стандарт базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (7-9 класи).

Обсяг (тривалість): 15 годин / 0,5 кредита ЄКТС.

Особливості реалізації програми: реалізація програми навчання в синхронному та асинхронному режимі.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо дотримання та впровадження принципів академічної доброчесності в цифровому освітньому середовищі засобами сучасних цифрових технологій; формування нетерпимості та негативного ставлення до корупції й проявів нечесності в освітньому середовищі й суспільстві.

Завдання підвищення кваліфікації:

- оновлення / набуття нових знань щодо академічної доброчесності, основних понять і положень, що розкривають її сутність;

- формування й розвиток особистих навичок щодо здійснення освітньої діяльності на принципах академічної доброчесності;

- оволодіння методами та прийомами виховання в учнів норм і правил академічної доброчесності;

- розгляд проявів академічної нечесності педагогічних працівників і учнів та відповідальності за такі порушення;

- визначення шляхів запобігання проявам академічної нечесності серед учасників освітнього процесу;

- розвиток умінь використовувати інструменти штучного інтелекту для розроблення цифрових освітніх матеріалів на засадах академічної доброчесності;

- формування практичних навичок використання сучасних онлайн-сервісів перевірки текстів на плагіат і цифрових інструментів для підтримки культури академічної доброчесності;

- розвиток уміння оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності в умовах академічної свободи;

- розвиток морально-етичних засад професійної діяльності

педагогічних працівників щодо дотримання норм академічної доброчесності.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225: предметно-методична (А2), інформаційно-цифрова компетентність (А3), емоційно-етична компетентність (Б2), компетентність педагогічного партнерства (Б3), організаційна (Г2), оцінювально-аналітична (Г3), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі:

- поглиблять знання з ключових концептів академічної доброчесності, дотримання норм чинного законодавства;

- оволодіють сучасними методами та прийомами виховання у здобувачів освіти правил та норм академічної доброчесності;

- актуалізують та поглибляють знання щодо відповідальності за порушення академічної доброчесності;

- удосконалять уміння і навички у частині здійснення освітньої діяльності на принципах академічної доброчесності;

- підвищать рівень професійних компетентностей щодо використання інструментів розвитку культури академічної доброчесності на основі штучного інтелекту, онлайн сервісів перевірки текстів на плагіат;

- удосконалять вміння оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності в умовах академічної свободи;

- підвищать рівень професійних компетентностей щодо розв'язання практичних завдань щодо проявів академічної нечесності та її зв'язку з відсутністю етичної професійної поведінки.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система оцінювання результатів підвищення кваліфікації ґрунтується на принципах відкритості, неупередженості та відповідності очікуваним

результатам навчання. Оцінювання проводиться з метою визначення рівня сформованості професійних компетентностей слухачів і виявлення їхньої готовності до практичного застосування здобутих знань та навичок у професійній діяльності.

Підтвердження результатів навчання здійснюється за умови опанування слухачами не менше 80 % обсягу програми, виконання усіх обов'язкових завдань та активної участі на заняттях.

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти:

- тестові завдання для перевірки теоретичних знань за темами програми;
- практичні завдання, що передбачають розроблення фрагментів навчальних занять, дидактичних матеріалів та/або освітніх продуктів із використанням цифрових технологій;
- аналіз і самооцінювання результатів власної професійної діяльності.

Слухачі, які успішно завершили навчання та пройшли підсумковий контроль, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Підсумковий контроль навчальних досягнень слухачів здійснюється з урахуванням таких показників:

- рівень засвоєння теоретичного матеріалу, підтверджений результатами тестування (від 70 до 100 % правильних відповідей);
- якість виконання практичних завдань, що визначається їхньою актуальністю, творчим підходом, практичною цінністю та методичною доцільністю;
- сформованість навичок професійної рефлексії, здатність до самоаналізу власної діяльності, усвідомлення потреби у професійному розвитку та готовність застосовувати інноваційні підходи у педагогічній практиці.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат відповідно до встановленого зразка обсягом 15 годин / 0,5 кредита ЄКТС.

Вартість: 400 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми передбачає теоретичний та практичний складник навчання слухачів, а також виконання ними самостійної роботи.

Теоретичний складник програми зорієнтований на: поглиблення знань слухачів щодо академічної доброчесності як фундаментальної цінності суспільства у вимірі глобального контексту і сучасної української школи та основи сталого розвитку закладу освіти.

Практичний складник програми спрямований на: розвиток практичних умінь слухачів з побудови стратегії запобігання плагіату; оволодіння інструментами розвитку культури академічної доброчесності на основі штучного інтелекту, онлайн сервісів перевірки текстів на плагіат; розв'язанню практичних завдань щодо проявів академічної нечесності та її зв'язку з відсутністю етичної професійної поведінки; удосконалення навички оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності та академічної свободи. Практичні завдання виконуються слухачами у процесі практичних занять, передбачених навчально-тематичним планом програми.

Самостійна робота слухачів передбачає вивчення нормативно-правового та інструктивно-методичного забезпечення щодо академічної доброчесності.

Зміст програми складається з чотирьох логічно вибудованих і взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест із 20-ти питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100%. Прохідний бал – не менше 70 %. Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали практичні завдання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає 15 годин, з них: 4 год – лекційні заняття; 8 год – практична робота; 2 год –

самостійна робота; 1 год – підсумковий контроль.

Навчально-тематичний план

№	Назва теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Всього
1	Академічна доброчесність у вимірі глобального контексту і сучасної української школи: фундаментальні цінності	2	-	1		3
2	Прояви академічної нечесності та відповідальність за виявлені порушення	-	2	1		3
3	Інструменти розвитку культури академічної доброчесності на основі ШІ; онлайн сервіси перевірки текстів на плагіат	1	3	-		4
4	Оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності й академічної свободи	1	3	-		4
5	Підсумкове тестування	-	-	-	1	1
6	Всього годин	4	8	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Академічна доброчесність у вимірі глобального контексту і сучасної української школи: фундаментальні цінності.

Виклики сучасного суспільства і компетентності особистості XXI-го століття, здатної протидіяти нечесності й корупції. Міжнародний центр академічної доброчесності (ICAI) про фундаментальні цінності академічної доброчесності: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність. Академічна доброчесність як один з ключових принципів державної політики у сфері освіти (Стаття 42. Закону України «Про освіту»). Сучасна українська школа і виховання громадянина, зорієнтованого на загальнолюдські цінності: морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність), плекання української ідентичності.

Тема 2. Прояви академічної нечесності та відповідальність за виявлені порушення.

Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, як прояви порушень академічної доброчесності (Стаття 42 Закону України «Про освіту»), надання здобувачам освіти під час проходження ними підсумкового оцінювання допомоги/створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами їх проходження; використання учнем під час контрольних заходів непередбачених допоміжних матеріалів та/або технічних засобів; проходження процедури оцінювання результатів навчання замість інших осіб, тощо (Ст. 43 Закону України «Про повну загальну середню освіту»), використання родинних або службових зв'язків з метою отримання неправомірної переваги в реалізації власної діяльності, академічний саботаж

тощо. Наявність ознак порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин як підстава для притягнення особи до дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної, кримінальної відповідальності у випадках та порядку, встановлених законодавством.

Тема 3. Інструменти розвитку культури академічної доброчесності на основі ШІ. Онлайн-сервіси перевірки текстів на плагіат.

Передумови появи штучного інтелекту у просторі академічної доброчесності. Впровадження технологій на основі штучного інтелекту в освітній процес: переваги та ризики. Етичні та правові аспекти використання штучного інтелекту в освіті. Оновлення змісту кодексу корпоративної етики закладу освіти з урахуванням сучасної динаміки розвитку технологій штучного інтелекту і невідворотності його використання в освіті. Механізми правового регулювання академічної відповідальності за плагіат, фальсифікацію та нівелювання якості академічної праці, створеної за допомогою технологій нейромереж. Інструменти штучного інтелекту для забезпечення академічної доброчесності. Онлайн-сервіси перевірки текстів на плагіат. Розробка стратегій для впровадження та політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі.

Тема 4. Оцінювання та самооцінювання на засадах академічної доброчесності й академічної свободи.

Внутрішні процедури забезпечення об'єктивного оцінювання у закладах освіти на основі принципів академічної доброчесності в умовах академічної свободи. Доброчесність в оцінюванні та самооцінюванні результатів навчання учнів. Автономія вчителя в оцінюванні з точки зору академічної доброчесності та корпоративної етики в умовах академічної свободи. Комунікація критеріїв оцінювання учнівству: відкритість, прозорість і зрозумілість системи оцінювання навчальних досягнень, зворотній зв'язок. Складні питання співвідношення оцінювання та академічної доброчесності: академічне письмо як

інструмент оцінювання, мотиваційна складова оцінки при підготовці до олімпіад та конкурсів, додаткові поточні оцінки з предметів за громадську активність тощо.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз ситуацій добросовісного та недобросовісного використання ШІ. Проаналізувати запропоновані ситуації використання штучного інтелекту в освітньому процесі та визначити, чи є поведінка добросовісною; аргументувати свою думку; запропонувати правила етичного використання ШІ для учнів.

2. Дискусія «Чи загрожує ШІ академічній добросовісності?». Взяти участь у груповій дискусії за методом «4 капелюхи мислення»: визначити переваги використання ШІ; проаналізувати ризики для академічної добросовісності; запропонувати шляхи безпечного використання ШІ в освіті; сформулювати власну позицію щодо ролі ШІ в навчанні.

3. Розробка правил використання ШІ в освітньому процесі. Розробити пам'ятку або правила для учнів щодо відповідального використання штучного інтелекту: визначити дозволені та недопустимі способи використання ШІ; описати принципи академічної добросовісності; оформити матеріал у цифровому форматі.

4. Створення творчих завдань, що мінімізують плагіат. Розробити 3–5 навчальних завдань зі свого предмета, які стимулюють критичне мислення та творчість; унеможливають механічне копіювання відповідей; передбачають рефлексію або особисту позицію учнів.

5. Розробка стратегії запобігання плагіату. Опрацювати кейс щодо проявів академічної нечесності та визначити причини порушення; запропонувати профілактичні заходи; розробити стратегію запобігання подібним ситуаціям.

6. Аналіз учнівських робіт за допомогою онлайн-сервісів перевірки. Перевірити запропоновані тексти за допомогою онлайн-сервісів виявлення

плагіату та AI-контенту: проаналізувати результати перевірки; визначити рівень унікальності тексту; порівняти можливості різних сервісів; зробити висновки щодо ефективності інструментів.

7. Порівняльний аналіз онлайн-сервісів перевірки текстів. Провести порівняння сервісів перевірки текстів (StrikePlagiarism, Copyleaks, GPTZero, Quetext, QuillBot тощо): визначити їхні переваги та недоліки; оцінити функціональні можливості; підготувати рекомендації щодо використання в педагогічній практиці.

8. Розробка чек-листа доброчесного педагога. Створити власний чек-лист «Кодекс доброчесного педагога», у якому визначити професійні принципи діяльності; описати правила етичного використання цифрових інструментів; окреслити способи формування культури доброчесності серед учнів.

9. Розробка пам'ятки для учнів щодо використання ШІ. Підготувати інформаційну пам'ятку «Штучний інтелект у навчанні: правила відповідального використання»: сформулювати основні правила академічної доброчесності; надати рекомендації щодо перевірки інформації; пояснити ризики недоброчесного використання ШІ.

10. Рефлексія професійної діяльності педагога. Підготувати рефлексивний звіт: визначити, які цифрові інструменти можуть бути корисними у професійній діяльності; описати можливості їх використання для розвитку академічної доброчесності; окреслити власні професійні потреби у сфері цифрової грамотності.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Проаналізувати законодавство України щодо академічної доброчесності та розкрити імплементацію його ключових засад у закладі освіти.

2. Проаналізувати матеріали Міжнародного центру академічної

доброчесності (ICAI) щодо фундаментальних цінностей академічної доброчесності та їх імплементацію в українську освіту.

3. Обґрунтувати роль шкільної освіти у формуванні покоління, здатного діяти на принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

4. Розкрити переваги академічної свободи для дотримання академічної доброчесності.

5. Обґрунтувати твердження, що прояви академічної нечесності педагога ведуть до проявів академічної нечесності учнів: негативні наслідки для особистості й суспільства.

6. Проаналізувати складні питання співвідношення оцінювання та академічної доброчесності: як діяти об'єктивно?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові джерела

1. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
2. Про академічну доброчесність: від 18 грудня 2025 року №4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
3. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2026 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
6. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

Рекомендована література

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня - 18 жовтня 2023 року. – Львів-Торунь; Liha-Pres, 2023. – 524 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057105.pdf>
2. Академічна доброчесність залежить від усіх учасників освітнього процесу. URL: <https://eo.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zalezhyt-vid-usikh-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu/>
3. Академічна недоброчесність. Центр академічної етики та досконалості

в освіті «Етос». URL: <http://e-csr.org.ua/node/228>

4. Горчинський С. В. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. Горчинський С. В., Софілканич М. І, Горбенко І. Ф.// Академічні візії. – 2023. – Випуск 20.

5. Десять правил, як працювати з академічною доброчесністю в школі. Думки педагогів. URL: <https://nus.org.ua/2021/07/26/10-pravyl-yak-pratsyuvaty-z-akademichnoyu-dobrochesnistyu-v-shkoli-dumky-pedagogiv/>

6. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гур'ялова, Л. Т. Онисимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич. – Суми: Сумський державний університет, 2018. – 24 с.

7. Прозора школа: як побудувати доброчесне середовище: базовий курс для вчителів. URL: <https://learning.nazk.gov.ua/courses/course-v1:NACP+osv001+2022-07/about/>

8. Холочко С. В. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. Інноваційна педагогіка. – 2023. – Випуск 62. Том 2. – С. 25-32.